

Asia: VN/10378/2019

Lausuntopyyntö henkilötunnuksen uudistamista pohtineen työryhmän loppuraportista

Lausunnonantajan huomiot ehdotuksen vaikutuksista oman organisaation näkökulmasta

Toimintatapoihin liittyvät suorat ja epäsuorat vaikutukset

Tilastokeskus kiittää mahdollisuudesta lausua henkilötunnuksen uudistamista pohtineen työryhmän loppuraportista.

Lausuntonaan Tilastokeskus esittää seuraavaa:

Toimintatapoihin liittyvät suorat ja epäsuorat vaikutukset

Tilastokeskus on virallisten tilastojen tuottaja. Tilastot kuvaavat laajasti yhteiskunnan, yritysten ja väestön toimintaa. Lähdeaineistoina Tilastokeskus käyttää kymmeniä hallin-nollisia rekisterejä ja aineistoja niin julkisen kuin yksityisen sektorin puolelta.

Omassa toiminnassaan Tilastokeskus pseudonymisoi henkilöperustiset lähdeaineistot niiden vastaanoton yhteydessä. Henkilötunnus korvataan pseudotunnisteella ja syntymäaika sekä sukupuoli eritellään omiksi muuttujiksi tässä käsittelyssä. Tilastotuotannossa henkilötunnus ei nykyään ole käytössä.

Tilastokeskuksen näkökulmasta uusi syntymäaika ja sukupuolineutraali henkilötunnus vähentäisi henkilötunnuskorjauksiin liittyviä ongelmia. Lisäksi uusi tunnus voisi yhtenäistää viranomaisten toimintaa, joka mahdollistaisi yksilön toiminnan ja elinkaaren seuraamisen nykyistä laajemmin. Hyötyjä olisi saatavissa etenkin, jos muutoksella voitaisiin luopua erilaisista toimijakohtaisista henkilötunnuksen korvaavista keinotekoisista tunnuksista. Tällaiset keinotekoiset tunnuksukset ovat aiemmin olleet tarpeen silloin, kun edellytykset nykyisen henkilötunnuksen myöntämiseksi eivät ole

täyttyneet. Tämä on johtanut siihen, että kaikkia eri toimijoiden keräämiä tietoja ei ole voinut yhdistellä ja hyödyntää yhteiskunnan tarpeisiin.

Arvioidut kustannusvaikutukset

Tilastokeskukselle ei koidu muutoksesta merkittäviä kustannuksia, mikäli siirtymäaika on kohtuullinen. Siirtymäaikana muutoksen aiheuttama muutostarve aineiston vastaanottojärjestelmään ja ylimääräinen aineistojen käsittelytyö aiheuttaa arviolta 2-3 htv:n suuruisen lisäresurssitarpeen / siirtymävuosi.

Kustannuksia aiheutuu siirtymäaikana siitä, että eri toimijat siirtyvät käyttämään uutta tunnusta eri aikataulussa ja aineiston vastaanoton on oltava valmis vastaanottamaan samanaikaisesti sekä nykyisellä että uudella tunnuksesta varustettuja aineistoja.

Muut vaikutukset

Joidenkin useampia lähdeaineistoja käyttävien tilastojen osalta voidaan joutua tarkistamaan tilastojen julkistamisaikatauluja, jos lähdeaineistojen toimittajilla on vaikeuksia muodostaa ja toimittaa lähdeaineistoja normaalissa aikataulussa omien järjestelmiensä muutosvaiheessa.

Uudistuksessa tulisi jokaista uuden henkilötunnuksen myöntävää tahoa muistuttaa siitä, että vaikka syntymäaika ja sukupuoli irroitetaan varsinaisesta identifioivasta tunnuksesta, tulisi näiden tietojen tallentamisessa ja merkitsemisessä jatkossakin olla yhtä huolellinen kuin nykyisin.

Aikataulu ja siirtymäajat

Siirtymäaikataulun tulisi Tilastokeskuksen näkökulmasta olla mahdollisimman lyhyt. Siirtymäajan pituuteen voitaisiin vaikuttaa aktiivisella ja tehokkaalla suunnitteluvaiheella, jossa kartoitettaisiin nykyisten järjestelmien toiminta ja niihin tarvittavat muutokset.

Toimijoiden, joiden nykyiset järjestelmät ovat riippuvaisia perinteisestä henkilötunnuksesta, tulisi tehdä yhdessä tiivistä yhteistyötä toimivien ratkaisumallien löytämiseksi ja hyödyntämiseksi laajemmin.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Rapo Markus
Tilastokeskus - Väestö- ja elinolot